

Felleskriv 5/2021

Til Byrådsavdelingene og bydelene
Fra: Byrådet
Saksbeh.: Anne Lise Nes
Telefon: 900 98 609

Saksnr.: 21/1243- 20
Utsendt dato: 08.06.2021
Gjelder fra: d.d.
Gjelder til: Gjelder til
Erstatter: 4/2021

Ansvarsfordeling mellom bydelene i saker om personrettede tiltak**Innhold:**

• Innledning	3
• Fellesbestemmelser for tiltak som reguleres av helse- og omsorgstjenesteloven, lov om sosiale tjenester i NAV og introduksjonsloven	3
2.1 Overordnede prinsipper	3
2.2 Kriterier for tilhørighet	4
2.3 Unntak	4
2.4 Søkere bosatt i utlandet, unntatt de nordiske landene	4
2.5 Søkere bosatt i andre nordiske land	5
2.6 Personer uten bydelstilhørighet (jf. punkt 2.2)	5
2.7 Rutiner ved avklaring av tilhørighet	5
2.8 Overføring av saker	6
2.9 Inhabilitet	6
• Lov om sosiale tjenester i NAV	7
3.1 Ny bruker	7
3.2 Tidspunkt for overføring av sak mellom bydelene	7
3.3 Kvalifiseringsprogram og kvalifiseringsstønad	7
3.4 Håndtering av refusjoner, lån rekvisisjoner, forvaltning av klientmidler med mer	7
• Helse- og omsorgstjenesteloven	10

4.1. Helse- og omsorgstjenester	10
4.2 Personlig assistanse, herunder praktisk bistand og opplæring og støttekontakt	11
4.3 Tjenester til barn under 18 år	11
4.4 Søkere fra andre kommuner	11
1. Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven) av 04.07.2003 nr. nr. 80	13
5.1 Personer med rett og plikt til deltakelse	13
5.2 Personer som ikke har rett til introduksjonsprogram, men som kan tilbys program	13
2. Annet	14
6.1 Saker med kommunalt frikort	14
6.2 Saker om boligtildeling, startlån og personrettet tilskudd til etablering i bolig	14
6.3 Personer med vedtak om arbeidsplass i VTA-bedrifter (varig tilrettelagt arbeid)	14
7.1 Barneverntjenestens lovgrunnlag	15
7.2 Hovedprinsipper for bydelsansvar	16
7.3 Andre bestemmelser	17
Vedlegg	20
Oversikt over fordeling av personer uten bydelstilhørighet (administrativ tildeling av bydel)	20

• Innledning

Byrådsavdeling for eldre og sosiale tjenester har utarbeidet et fellesskriv om interne administrative rutiner i kommunen. Formålet er å klargjøre retningslinjer for ansvarsfordelingen mellom bydelene for personrettede tiltak.

Fellesskrivet gjelder for personrettede tiltak etter lov av 24.06.2011 nr. 30 om kommunale helse- og omsorgstjenester (helse- og omsorgstjenesteloven), lov av 18.12.2009 nr. 131 om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (lov om sosiale tjenester i NAV), og lov av 04.07.2003 nr. 80 om introduksjonsordning, norskopplæring for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven) og lov av 17.07.1992 nr. 100 om barneverntjenester (barnevernloven). Fellesskrivet gjelder også for saker om kommunalt frikort, om boligtildeling m.m. og vedtak om arbeidsplass i VTA-bedrifter.

Bystyret har i reglement for bydelene av 20. oktober 1999 § 3-2 ¹delegert oppgaver og myndighetsutøvelse etter ovennevnte lover til den enkelte bydel. Kommunens kompetanse til å treffe avgjørelser i enkeltsaker er direkte delegert til bydelsadministrasjonen, jf. § 3-4.

Bestemmelsene i fellesskrivet skal ikke få betydning for brukerens rettigheter eller plikter overfor kommunen, og er derfor ingen forskrift etter forvaltningsloven § 2 c.

Retningslinjene skal klargjøre hvilken bydel som har ansvar for tjenester og ytelser, og skal blant annet

- ivareta brukerens behov for forutsigbarhet og likebehandling
- bidra til den beste og mest hensiktsmessige løsningen for brukeren
- ivareta bydelenes behov for å ha best mulig oversikt over inntekter og utgifter
- være enkle å praktisere
- være hensiktsmessige i flertallet av sakene
- gi retningslinjer for hvordan saker skal håndteres der det har oppstått tvil om hvilken bydel som har ansvaret

Unntak fra retningslinjene eller nærmere presiseringer knyttet til de enkelte lovene, står under de enkelte særavsnittene.

- **Fellesbestemmelser for tiltak som reguleres av helse- og omsorgstjenesteloven, lov om sosiale tjenester i NAV og introduksjonsloven**

2.1 Overordnede prinsipper

Etter lov om sosiale tjenester i NAV, helse- og omsorgstjenesteloven og introduksjonsloven skal hjelp i utgangspunktet gis av oppholdskommunen. Oslo kommune er én kommune som er inndelt i 15 bydeler med egne administrative enheter. Reglene i dette fellesskrivet omfatter Oslo kommunes regulering av ansvarsforhold internt i kommunen (mellom bydelene).

Lov av 10.02.1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven), lov 02.07.1999 nr. 63 om pasient- og brukerrettigheter (pasient- og brukerrettighetsloven) og øvrige aktuelle lovbestemmelser skal alltid overholdes og kan ikke settes til side med henvisning til regler i fellesskrivet.

I tillegg gjelder følgende overordnede prinsipper ved avklaring av ansvarsforhold og overføring av saker mellom bydelene:

- Hensynet til brukerens beste

- Bruker bør motta statlige og kommunale tjenester fra samme NAV-kontor og fra én bydel

Dersom brukeren har behov for statlige arbeids- og/eller aktivitetsrettede tjenester i tillegg til kommunale tjenester, må avklaring av hvilken bydel som skal være ansvarlig skje i samråd med statlig del av NAV.

De ulike lovene og tjenesteutøverne benytter forskjellige begreper som mottaker, bruker, klient, pasient etc. I fellesskrivet er "bruker" benyttet til å gjelde alle personer som benytter seg av tjenesteapparatet.

2.2 Kriterier for tilhørighet

Hovedregelen er at en person skal få nødvendig hjelp i bostedsbydelen, det vil si den bydelen der han eller hun har boligmessig tilhørighet. Som boligmessig tilhørighet regnes vanligvis privat bopel, ikke hotell, døgnovernatting, krisesenter, familiesenter og lignende.

Eksisterende boforhold kan bekreftes med en av følgende (ikke prioritert rekkefølge):

- Bostedsbevis
- Leiekontrakt
- Dokumentert flyttemelding
- Bekreftelse fra den som losjerer brukeren. Bekreftelsen må være skriftlig hvis ikke særlige forhold tilsier noe annet. Boforholdet til den som innlosjerer brukeren skal dokumenteres med kopi av leiekontrakt eller lignende
- Folkeregisteradresse
- Sannsynliggjøres på annen skriftlig og/eller muntlig måte

Det er ikke avgjørende for boligmessig tilhørighet at boforholdet er lovlig. En bruker kan ha boligmessig tilhørighet i en bydel selv om vedkommendes boforhold er ulovlig eller leiekontrakten er ugyldig.

2.3 Unntak

- Brukere i institusjon med heldøgns helse- og omsorgstjenester², aldershem³, sykehjem⁴, fengsel, langtidsbrukere i psykiatrisk institusjon, døgnovernattingssteder og lignende, er innleggende bydels ansvar, eller den bydel bruker bodde i før innleggelsen. Dette gjelder også for boliger der det ved inngåelse av leiekontrakt også inngås avtale om kjøp av booppfølgingstjenester fra private. Den samme bydelen er også ansvarlig ved utskriving av brukeren. Det vises i tillegg til kommunens fellesskriv om formidling og betaling av døgnovernatting.
- Brukere som får tildelt bolig i Omsorg + i annen bydel, skal i en overgangsperiode på to år regnes som fortsatt bosatt i opprinnelig bostedsbydel. Regnes fra flyttedato. Jf. Bystyrets vedtak av 25.09.2013 sak 290, i Byrådssak 152/2013.
- Bruker som blir bosatt i Ungbo-bolig skal ikke overføres til den bydelen der boligen ligger, jf. brev datert 17.12.2003, UNGBO — organisering etter bestiller-utførermodell.
- Bruker som blir bosatt i Teisen boliger skal ikke overføres til den bydelen der Teisen boliger ligger, jf. byrådssak 1223/89

2.4 Søkere bosatt i utlandet, unntatt de nordiske landene

Personer som har meldt utflytting til utlandet, utenfor Norden, har i utgangspunktet ikke rett til å få behandlet en søknad om helse- og sosialtjenester. Sosialtjenesteloven § 2 og helse- og omsorgstjenesteloven § 3-1 kommer imidlertid til anvendelse for personer som har flyttet utenlands, men som oppholder seg i kommunen.

¹ Sak 595, endret 15. oktober 2003 sak 363, 3. november 2004 sak 462 og 7. juni 2006 sak 238

² Helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 5. ledd, jf. forskrift om helse- og omsorgsinstitusjon § 1 a + b,

³ Helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 6. ledd bokstav c jf. forskrift om helse- og omsorgsinstitusjon § 1 c,

⁴ Helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 6. ledd bokstav c jf. forskrift om helse- og omsorgsinstitusjon § 1 d,

Personer som melder flytting tilbake til Norge, og til Oslo, tilhører vanligvis den bydelen de flytter til. Hvis de søker om tjenester uten at de har skaffet seg noen boligmessig tilhørighet, tilhører vedkommende den bydel vedkommende var bosatt i før utenlandsoppholdet i utflyttingsåret samt året etter. Har utenlandsoppholdet vart lenger enn det, og vedkommende ikke har noen boligmessig tilhørighet, fordeles ansvaret etter fødselsdato.

2.5 Søkere bosatt i andre nordiske land

14. juni 1994 inngikk Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige en nordisk konvensjon om sosialhjelp og sosiale tjenester, til utfyllelse av Nordisk konvensjon om trygd av 1992. Det følger av artikkel 9 at de nordiske land skal medvirke til å sørge for behandling og pleie av statsborgere fra andre nordiske land. Landene skal avtale seg i mellom fordeling av utgiftene til behandling og pleie. Se link til register hos Lovdata.⁵

Dersom en person bosatt i ett av de andre nordiske landene, ønsker å komme tilbake til Norge, for eksempel på sykehjem, må den aktuelle bydelen gå i dialog med kommunen i det landet der vedkommende bor, og komme frem til en løsning i tråd med den nordiske konvensjonen. Hvis vedkommende ikke har noen boligmessig tilhørighet i Oslo, fordeles ansvaret etter fødselsdato.

2.6 Personer uten bydelstilhørighet (jf. punkt 2.2)

Der hvor man ikke kan finne at brukeren har tilhørighet til noen fast eller midlertidig adresse, skal ansvaret for brukeren være i henhold til fødselsdato, se vedlegg. Administrativt tildelt bydel forkortes til ATB.

Det skal utvises stor varsomhet med å definere nye brukere som personer uten bydelstilhørighet. Bydelene skal *bare unntaksvis* henvise brukere etter fødselsdato.

2.7 Rutiner ved avklaring av tilhørighet

- Tilhørighet avklares i første omgang internt i den bydel som brukeren har henvendt seg til.
- Når det er uklarhet om tilhørighet, har den bydelen som brukeren henvender seg til, hjelpeplikt fram til oppnådd enighet mellom bydelene om tilhørighet eller tilhørighet er avklart.
- Når en bydel henviser en bruker til en annen bydel, skal det alltid tas kontakt med bydelen det henvises til, før brukeren oppsøker den. Slik kontakt skal også gjøres der en bydel vurderer å returnere en sak.
- Uenighet skal avklares administrativt mellom bydelene dersom de ikke enes om hvilken bydel som har ansvar for brukeren. Avklaring av tilhørighet av saker skal prioriteres og gjennomføres raskt.
- Oppnås det ikke enighet mellom byrådsdirektørene, skal saken oversendes ansvarlig byrådsavdeling for endelig avgjørelse.
- Involverte bydeler skal, uten oppfordring fra byrådsavdelingen, innen en uke etter at bydelene har avklart at uenighet foreligger, sende egen uttalelse til byrådsavdelingen med kopi til øvrige involverte bydeler.

Byrådsavdelingen gir råd og veiledning på generelt grunnlag om forståelsen av dette fellesskrivet. Byrådsavdelingen gir ikke veiledning i konkrete saker om fastsettelse av bydelstilhørighet før fellesskrivets prosedyrer ved uenighet har vært fulgt. Saksmapper/saker skal ikke oversendes byrådsavdelingen i denne type tvister, men uttalelser fra begge/alle bydeler må foreligge. For å ivareta taushetsplikten skal uttalelsene anonymiseres.

⁵ Nordisk konvensjon om sosialhjelp og sosiale tjenester 14.06.1994 nr. 1.
<http://www.lovdata.no/traktater/index.html>

2.8 Overføring av saker

Ved overføring av saker plikter bydelene å samarbeide for å oppnå den beste faglige løsningen for brukeren. Dersom brukere med behov for særlig kostnadskrevende tiltak flytter til en ny bydel i løpet av året, dekker fraflyttingsbydel driftskostnadene ut året, jf. bystyrevedtak 15.10.2003 sak 351 og Oslo kommunes kompensasjonsordning.

Med særlig kostnadskrevende menes brukere som har tjenester med kostnad som tilsvarer eller overstiger innslagspunktet for Helsedirektoratets tilskuddsordning for særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester i kommunene.

Saken skal overføres så snart som mulig og senest to måneder etter at brukeren har flyttet til ny bydel. Overføring av sak til ny bydel bør varsles i god tid slik at det ikke blir opphold i tjenesten. I kontakt med ny bydel skal det avklares om det skal være et overføringsmøte. Etter en faglig vurdering og i samråd med brukeren kan det gjøres unntak fra denne regel.

Overføring kan skje uavhengig av om vedtak er påklaget, men den alminnelige klagefrist (3 uker) skal være gått ut. Avsenderbydel er ansvarlig for behandling av klagen og klagen skal være oversendt klageinstans til behandling før overføring skjer. Blir påklaget vedtak omgjort eller opphevet av klageinstansen, skal den bydelen som har saken, effektuere eller fatte nytt vedtak. Utgiften refunderes av den bydelen som var ansvarlig for påklaget vedtak.

Saksmappene/journaler skal overføres når brukeren flytter til en annen bydel. Saksmappene skal være ryddet og vedlikeholdt i samsvar med gjeldende regler om arkivering. Mindre uenighet om arkivfaglige spørsmål kan ikke benyttes som grunnlag for å avvise eller returnere en sak eller for å avvise å hjelpe en bruker. Tilflyttingsbydel kan ikke reservere seg mot overføring av en sak på bakgrunn av uenighet om faglige vurderinger, tiltakstyper, ytelsesnivå eller liknende.

Fraflyttingsbydel er ansvarlig for å hjelpe brukeren i den tiden det tar å overføre saken. Brukeren skal orienteres skriftlig om overføringen. Tilflyttingsbydel plikter å gi brukeren informasjon om timebestilling, søknads- og utbetalingsrutiner og annet som har betydning for kontakten med det nye tjenestestedet.

2.9 Inhabilitet

Krav til habilitet og følger av inhabilitet følger av forvaltningsloven § 6. Dersom en ansatt finnes å være inhabil, kan han/hun verken forberede eller treffe avgjørelser i saken.

Når en leder er inhabil, kan direkte underordnede ikke treffe avgjørelser i saken. I slike tilfeller bør saken overføres til en annen ansvarsmyndighet i bydelen. Dersom dette ikke er mulig, overføres saken til en annen bydel i samsvar med oversikt over settekontor, se vedlegg.

- Lov om sosiale tjenester i NAV

3.1 Ny bruker

Som ny bruker av sosialtjenester i NAV betraktes den som ikke tidligere har fått hjelp i Oslo, ikke har fått hjelp de siste seks måneder, eller har sak passivisert, jf. fellesskriv om rutiner for oppretting, vedlikehold, arkivering og overføring av sosialhjelpssaker.⁶

3.2 Tidspunkt for overføring av sak mellom bydelene

Overføring av saker mellom bydeler skal skje i henhold til punkt 2.6 samt kommunens fellesskriv om arkiveringsregler.⁷ Ved vurdering av unntak fra regel om tidspunkt for overføring, skal dette gjøres i samråd med brukeren, f.eks. ved etablering og oppfølging i ny bolig, jf. fellesskriv om bruk av døgnovernatting.⁸ Utgangspunktet for overføring av en sak er at det er minst fire måneder igjen av husleieleiekontrakten i tilflyttingsbydelen.

3.3 Kvalifiseringsprogram og kvalifiseringsstønad

Vedtak om kvalifiseringsprogram (KVP) gjelder uavhengig av flytting mellom bydeler i Oslo. Tilflyttingsbydel effektuerer videreføring av deltakelse i KVP med virkning fra fraflyttingsbydelens avslutningsdato.

Flytting av ansvar for programmets innhold kan innebære en vesentlig endring av aktivitets/tiltaksplanen. Deltakeren har ikke krav på å få et programinnhold som er identisk med det han/hun hadde før, men det bør etterstrebis at innholdet ikke forringes i vesentlig grad. Dersom det er til deltakerens beste, bør han/hun i størst mulig grad få fortsette i påbegynt KVP-tiltak. Hvis deltakeren fortsetter i et kommunalt tiltak i fraflyttingsbydelen, skal tilflyttingsbydelen dekke merutgiftene i henhold til Arbeids- og velferdsdirektoratets beregning av kommunale tiltakskostnader.

Utbetaling av kvalifiseringsstønad skjer etterskuddsvis på grunnlag av registrert frammøte. Fraflyttingsbydel er ansvarlig for å utbetale stønad den måned saken blir overført.

3.4 Håndtering av refusjoner, lån rekvisisjoner, forvaltning av klientmidler med mer

3.4.1 Refusjon i underholdsbidrag og trygd — lov om sosiale tjenester i NAV §§ 25 og 26

Hovedprinsippet er at den bydel som har ytt hjelp, også er den bydel som skal motta refusjon for sitt utlegg. Ved behandling av trygderefusjon skal den bydel som utbetaler sosialhjelp, fremme krav og foreta reskontroføring av kravfremstilling og innbetaling/tapsføring.

3.4.2 Sosialhjelp som lån.

Lånesaken følger sosialsaken. Det skal være foretatt en grundig kredittvurdering før lånesak overføres ny bydel. Det vises til gjeldende fellesskriv om behandling av lånesaker.

3.4.3 Rekvisisjoner

Den bydel som har saken, plikter å sørge for at rekvisisjoner og forhåndsgodkjennelser er innfridd før overføring. Tar dette mer enn to måneder, skal saken likevel overføres og ny bydel innfrir tidligere garantier mot at bydelene gjør opp seg imellom. Slike refusjoner knyttes til åpen konto -overføring til/fra andre. Det er ikke anledning til å åpne brukerkontoen i gammel bydel.

3.4.4 Garanti eller depositum i husleieforhold

Søker en bruker om garanti eller depositum i husleieforhold i en bydel for å etablere seg i en annen, skal tilflyttingsbydel alltid orienteres. Fraflyttingsbydel har imidlertid beslutningsansvaret i den enkelte saken. Fraflyttingsbydel ferdigbehandler saken og utsteder garanti eller oppretter lånesak i forbindelse med depositum. Tilflyttingsbydel er ansvarlig for eventuell saksbehandling og effektivering, dersom garantien eller depositumet kommer til utbetaling. Det samme gjelder ved fornyelse av garanti, dersom dette er aktuelt. Det vises for øvrig til fellesskriv "Garanti og depositum i husleieforhold".

Kommer en garanti til utbetaling, og dette ytes som bidrag etter kredittvurdering, må fraflyttingsbydel dekke refusjonskravet i tråd med garantien. Bydelene må sørge for at det foreligger tilfredsstillende rutiner og oversikter over de garantier i husleieforhold som er utstedt.

3.4.5 Avtale om frivillig forvaltning av klientmidler

Ved overføring av saker der det er inngått avtale om frivillig forvaltning, beholder bruker sitt kontonummer i banken. Flytting av forvaltningssak skal avtales mellom sosialsentrene på forhånd. Den eksisterende forvaltningsavtale må avsluttes, og bruker må inngå ny avtale med nytt kontor. Det må utarbeides ny samtykkeerklæring og fullmakt mellom brukeren og nytt kontor.

Fraflyttingsbydel gjør opp regnskap med saldo, og beholder eksisterende regnskapsdokumenter for oppbevaring i henhold til gjeldende regnskapsforskrifter. Tilflyttingsbydel åpner nytt regnskap på bakgrunn av ny forvaltningsavtale med brukeren. Dersom det i enkelttilfeller ikke er hensiktsmessig å gjøre opp regnskapet før overføring, overføres eksisterende regnskapsdokumenter sammen med saken for øvrig.

Det vises for øvrig til fellesskriv om sosialtjenestens forvaltning av klienters økonomi.⁹

- **Helse- og omsorgstjenesteloven**

I henhold til helse- og omsorgstjenesteloven § 3-1 skal kommunen sørge for at personer som oppholder seg i kommunen, tilbys nødvendige helse- og omsorgstjenester.

4.1. Helse- og omsorgstjenester

4.1.1 Sykehjem

Det er fritt sykehjemsvalg i Oslo, jf. byrådsvedtak 2136/96 som inneholder retningslinjer for søknadsprosedyrer m.m. Fritt sykehjemsvalg innebærer en rett til å velge hvilket sykehjem man ønsker plass på i Oslo eller ved ett av de utenbys sykehjemmene som Oslo kommune har avtale med. Fritt sykehjemsvalg gjelder ikke ved tildeling av korttidsplass og rehabiliteringsplass. Sykehjemsbeboere er å betrakte som tilhørende innleggende bydel eller den bydel vedkommende bodde i før innleggelsen. Se punkt 2.3.

4.1.2 Hjemmetjenester

Brukerne kan velge leverandør av helse- og omsorgstjenester blant de leverandørene som har tjenstekonsesjon og som tilbyr tjenester i den bydelen brukeren oppholder seg.

Brukerne skal gis tjenester i den bydelen brukeren faktisk oppholder seg, uten at oppholdsbydel kan kreve refusjon fra bostedsbydel.

Et unntak er der vedtaksbydel/opprinnelig bostedsbydel gir et Omsorg+ tilbud til egne innbyggere i annen bydel. I de tilfellene skal vedtaksbydel/opprinnelig bostedsbydel ha ansvar for både å vedta og finansiere alle helse- og omsorgstjenester til disse personene i en overgangsperiode på to år fra flytting. Jf. Bystyrets vedtak av 25.09.2013 sak 290, i Byrådssak 152/2013. I tillegg skal vedtaksbydel/opprinnelig bostedsbydel dekke personenes andeler av kostnader knyttet til leie av fellesarealer og husvertjeneste. Se mer om kompensasjonsordning i Bystyrets vedtak av 25.09.2013 sak 290 og Byrådssak 152/2013. Dette omfatter hjemmetjenester, men også institusjonstilbud og øvrige helse- og omsorgstjenester.

Et annet unntak er der vedtaksbydel/opprinnelig bostedsbydel kjøper tjenester/bolig fra eksterne tilbydere i annen bydel. Også i disse tilfellene skal vedtaksbydel/opprinnelig bostedsbydel ha ansvar for både å vedta og finansiere alle helse- og omsorgstjenester som ytes til disse personene. Dette omfatter både hjemmetjenester, institusjonstilbud og øvrige helse- og omsorgstjenester.

4.1.3 Tjenester etter helse- og omsorgstjenesteloven for brukere som er innlagt i Velferdsetatens institusjoner

Som utgangspunkt skal ikke brukere søkes inn til institusjoner som ikke har den nødvendige kompetansen til å gi den helsehjelp og omsorg som bruker har behov for ved innsøking/innflytting. Behov for hjelp etter helse- og omsorgstjenesteloven utover institusjonens kompetanse kan imidlertid oppstå ved akutt skade eller sykdom, eller fordi brukerens helsesituasjon endres over tid. Dersom slik behov oppstår, må innsøkende bydel, uavhengig av behovets varighet, dekke kostnadene for hjemmetjenestene som ytes.

Det er innsøkende bydel som fatter vedtak om hjemmetjenester og som finansierer tjenesten. Det er brukervalg på hjemmetjenester, og dersom bruker velger kommunal tjenesteleverandør, er det i utgangspunktet innsøkende bydel som yter tjenesten. Dersom innsøkende bydel vurderer at avstanden til

institusjonen fra bydel er av praktisk betydning for tjenesteutførelsen, kan innsøkende bydel avtale at oppholdsbydel yter tjenesten. Oppholdsbydel internfakturerer i slike tilfeller innsøkende bydel.

4.1.4 Helsestasjon

Bostedsbydel skal gi tilbud om ordinær helsestasjonstjeneste. I særskilte tilfeller kan det avtales at helsestasjon i annen bydel benyttes.

Helsestasjon for ungdom skal gi tilbud til de ungdommene som oppsøker helsestasjonen uavhengig av bostedsbydel.

4.1.5 Skolehelsetjeneste

Bydelen hvor skolen ligger skal gi ordinært tilbud om skolehelsetjeneste, herunder bidra med praktisk opplæring av det personell som skal bistå elever som trenger særskilt oppfølging. Dette ansvaret opprettholdes også i tilfeller hvor skoletilbudet midlertidig lokaliseres i en annen bydel pga ombygging/oppussing eller lignende.

4.2 Personlig assistanse, herunder praktisk bistand og opplæring og støttekontakt

Det vises til helse- og omsorgstjenesteloven § 3-1 Lovens bestemmelser om tjenester og tiltak gjelder for alle som oppholder seg i kommunen.

Praktisk og personlig hjelp etter helse- og omsorgstjenestelovens § 3-2 skal gis i den bydel brukeren faktisk oppholder seg, uten at oppholdsbydel kan kreve refusjon fra bostedsbydel. Et unntak fra regelen er der vedtaksbydel/opprinnelig bostedsbydel gir et Omsorg+-tilbud til egne innbyggere i annen bostedsbydel. I de tilfellene skal vedtaksbydel/opprinnelig bostedsbydel ha ansvar for både å vedta og finansiere alle helse- og omsorgstjenester til disse personene. Dette omfatter hjemmetjenester, institusjonstilbud og øvrige helse- og omsorgstjenester. Ordningen er en overgangs- og oppgjørsordning som gjelder inntil videre.

Det er innført brukervalg innen brukerstyrt personlig assistanse (BPA) fra 01.01.2012. Tjenesten innvilges av den bydelen der brukeren har boligmessig tilhørighet, jf. kapittel 2. Ved flytting til ny bydel, bør tilflyttingsbydelen videreføre ordningen dersom vilkårene etter § 3-1 fortsatt er oppfylt.

Individuell bo-oppfølging etter helse- og omsorgstjenesteloven § 3-2 innvilges av den bydelen der bruker har boligmessig tilhørighet, jf. kapittel 2. Ved flytting til ny bydel bør tilflyttingsbydelen videreføre individuell bo-oppfølging dersom vilkårene for å få slik tjeneste fortsatt er oppfylt.

4.3 Tjenester til barn under 18 år

Det er foreldrenes/omsorgspersonenes bostedsbydel som er ansvarlig for oppfølging og har betalingsansvar for tjenester til barn under 18 år, etter helse- og omsorgstjenesteloven kapittel 3.

Ved delt omsorg følger betalingsansvaret morens bydel. Morens bydel skal følge opp og ha ansvar for planlegging av langsiktige tiltak til barn som bor vekselvis hos begge foreldre.

For personer som ble innlagt i institusjon før fylte 18 år, blir bostedsbydel definert som den bydel foreldrene/omsorgspersonene bodde i da vedkommende fylte 18 år.

4.4 Søkere fra andre kommuner

Søknad om sykehjem eller bolig med heldøgnsomsorg fra søkere uten boligmessig tilhørighet i noen bydel, fordeles etter fødselsdato.

Rundskriv 1-43/99 *Ansvar for å yte pleie- og omsorgstjenester til sterkt pleietrengende ved flytting mellom kommuner* sier at kommunen ikke kan avvise eller avslå en søknad om tjenester med den begrunnelse at vedkommende ikke bor eller oppholder seg i kommunen på søknadstidspunktet. Søknad om tjenester som sendes tilflyttingskommunen skal behandles på ordinær måte.

1. Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven) av 04.07.2003 nr. 80

Introduksjonsloven skiller mellom personer som har rett og plikt til introduksjonsprogram og personer som ikke har rett, men som kan tilbys program.

5.1 Personer med rett og plikt til deltakelse

Rett og plikt for personer til deltakelse i introduksjonsprogram gjelder uavhengig av flytting mellom bydeler i Oslo. Tilflyttingsbydel fatter vedtak om deltakelse i introduksjonsprogram med virkning fra fraflyttingsbydelens avslutningsdato.

Deltakeren har ikke krav på å få et programinnhold som er identisk med det han/hun hadde før, men det bør etterstrebes at innholdet ikke forringes i vesentlig grad. Dersom det er til deltakers beste, bør han/hun i størst mulig grad få fortsette i påbegynt språkopplæring, språkpraksis eller arbeidsmarkedstiltak ut den avtalte perioden. Om flytting av ansvar medfører en vesentlig endring av deltakers individuelle plan, må det fattes et enkeltvedtak, jf. introduksjonsloven § 21 b.

5.2 Personer som ikke har rett til introduksjonsprogram, men som kan tilbys program

Tildeling av introduksjonsprogram til nyankomne utlendinger som ikke har rett til program, er basert på skjønn, jf. introduksjonsloven § 3 tredje ledd. Vedtak om introduksjonsprogram og introduksjonsstønad for denne gruppen gjelder kun for vedtaksbydelen. Det må klart framkomme i vedtaket at det kun gjelder så lenge brukeren bor i bydelen og at tilflyttingsbydel vurderer saken på nytt.

2. Annet

6.1 Saker med kommunalt frikort

Det vises til kommunens forskrift om tildeling av kommunalt frikort vedtatt av bystyret 13.06.2012.

Sak om kommunalt frikort følger sosialhjelpssaken. Har mottakeren ikke slik sak fra før, opprettes sosialhjelpssak. Eventuell overføring skjer samtidig og i henhold til retningslinjene.

Overføring av sak om kommunalt frikort følger disse prinsipper:

- Overføring kan skje ved registrert adresseendring eller melding om adresseendring fra brukeren.
- Overføres saken på grunnlag av adresseendring, må brukeren informeres skriftlig om at saken overføres ny bydel og ny sosialtjeneste. Det gis frist for tilbakemelding dersom adresseendringen ikke medfører riktighet. Ved utløp av fristen kan saken overføres. Saken oversendes med oversendelsesnotat hvor det bl.a. skal fremgå hvordan flytting er påvist og at brukeren er informert om overføring.

6.2 Saker om boligtildeling, startlån og personrettet tilskudd til etablering i bolig

Det vises til forskrift om tildeling av kommunal bolig i Oslo kommune¹⁰ med tilhørende instruks¹¹ og fellesskriv om saksbehandling av startlån.¹²

Nye boligsaker påbegynnes i samme bydel som behandler sosialsaken.

Den elektroniske saksmappen i GOBO kan bare tilhøre én bydel. Flytter bruker til en ny bydel, skal hele saksmappen flyttes til ny bydel før ny bydel kan opprette saker på brukers mappe. Når brukeren flytter til en annen bydel, må ny bydel vente med å registrere noe i GOBO til saken er avsluttet i fraflytningsbydelen. I tilfeller hvor ny bydel har oppfølging i bolig i ny bydel, før saken i GOBO er avsluttet i fraflytningsbydelen, brukes sosialsystemet eller Gericar for å skrive vedtak om oppfølging i bolig.

6.3 Personer med vedtak om arbeidsplass i VTA-bedrifter (varig tilrettelagt arbeid)

Dersom en bruker med vedtak om arbeidsplass i en VTA-bedrift flytter til en annen bydel, trer tilflyttingsbydelen inn i avtalen som er inngått mellom kommunen og virksomheten, om kommunal medfinansiering av arbeidsmarkedstiltaket.

7. Lov om barneverntjenester

7.1 Barneverntjenestens lovgrunnlag

Lov 17.07.1992 nr 100: Lov om barneverntjenester (barnevernloven) med forskrifter etc.

Etter barnevernloven skal barneverntjenester gis av oppholdskommunen. Oslo kommune er én kommune. Formålet med fellesskrivet er å angi prinsipper for fastsettelse av ansvarlig bydel. Fellesskrivet gir også retningslinjer og rutiner for overføring av enkeltsaker, og gjelder internt i kommunen (mellom bydelene).

Forvaltningsloven og øvrige aktuelle lovbestemmelser skal alltid overholdes og kan ikke settes tilside med henvisning til regler i fellesskrivet.

Ved ansvarsavklaring og overføring av saker bydelene imellom, skal hensynet til barnets beste være det overordnede prinsipp.

7.1.1 Definisjon

En sak defineres i dette fellesskrivet som en barnevernssak når barneverntjenesten, etter å ha avklart melding i henhold til lov om barneverntjenester § 4-2, finner det nødvendig å starte en undersøkelse etter lovens § 4-3.

7.1.2 Kriterier for tilhørighet

Hovedregelen er at barn og foreldre skal få hjelp i bostedsbydelen, det vil si den bydelen der foreldre/foresatte og barn bor.

Beboere i heldøgns behandlings- eller rehabiliteringsinstitusjon, heldøgns vernede bo- og omsorgstilbud, fengsel, sykehus, døgnovernatningssteder og lignende er å betrakte som innleggende bydels ansvar, eller den bydel vedkommende bodde i før innleggelsen. Den samme bydelen er også ansvarlig ved utskriving av brukeren. Samme regler gjelder for personer bosatt i Ungbo.

7.1.3 Foreldreansvar

Foreldre som er gift har som hovedregel felles foreldreansvar for felles barn født i ekteskapet. Foreldre som er separert/skilt kan avtale om de skal ha felles foreldreansvar eller om en av dem skal ha det alene. Når foreldre ikke er gift eller bor sammen, har mor foreldreansvaret alene med mindre annet er avtalt. Foreldre som bor sammen har som hovedregel felles foreldreansvar for felles barn selv om de ikke er gift (lov om barn og foreldre §§ 34 og 35).

7.1.4 Daglig omsorg

Den av foreldrene som barnet bor sammen med mer enn halvparten av tiden regnes i dette fellesskrivet som barnets omsorgsperson. Omsorgspersonens bydel regnes som bostedsbydel. Hvis foreldrene avtaler at de skal dele den daglige omsorgen likt, slik at barnet bor halvparten av tiden hos hver av dem, regnes mors bydel i henhold til dette fellesskrivet som barnets bostedsbydel.

7.1.5 Inhabilitet

Krav til habilitet, og følger av inhabilitet, følger av forvaltningsloven § 6. Dersom en ansatt finnes å være inhabil, kan han/hun verken forberede eller treffe avgjørelser i saken.

Når en leder er inhabil, kan direkte underordnede ikke treffe avgjørelser i saken. I slike tilfeller bør saken overføres til en annen ansvarsmyndighet i bydelen. Dersom dette ikke er mulig, overføres saken til en annen bydel i samsvar med oversikt over settekontor, jf vedlegg.

7.2 Hovedprinsipper for bydelsansvar

7.2.1 Barnets bostedsbydel

Som hovedregel gjelder at det er den bydelen hvor barnet/barnets omsorgsperson(er) har bolig eller har fast opphold som har ansvar for å behandle sak etter barnevernloven, jf pkt 7.1.2. Ved delt foreldreansvar har bostedsbydelen til den som har størst ansvar for den daglige omsorgen ansvar for saken. Ved delt foreldreansvar og delt daglig omsorg, hvor barnet bor likt hos hver av foreldrene, har mors bostedsbydel ansvar for saken.

7.2.2 Barn under Oslo kommunes omsorg

Flytting mellom bydeler behandles på samme måte som flytting mellom kommuner, jf. barnevernloven. For å beholde en kontinuitet i saker hvor en bydel har overtatt omsorgen for barnet jf § 4-12, og av hensyn til barna og deres foreldre/familie, beholder den bydelen som har omsorgen for barnet (omsorgsbydelen) ansvaret for saken selv om foreldrene har flyttet til annen bydel (eller annen kommune) jf bvl. § 8-4.

7.2.3 Barn med vedtak om hjelpetiltak

Etter bvl. § 8-1 er det barnets oppholdskommune som skal yte tjenester, og dette gjelder også i de tilfeller der tidligere bostedskommune har fattet vedtak om frivillige hjelpetiltak. Det er av barnevernfaglige grunner det beste for barnet at frivillige hjelpetiltak forankres i de lokale hjelpetjenestene, og vedtak om frivillige hjelpetiltak skal derfor følge foreldrenes bostedsbydel jf pkt 7.4.5.

7.2.4 Undersøkelsessaker

Det er videre et hovedprinsipp at en undersøkelse som er påbegynt i henhold til bvl § 4-3 skal sluttføres før barnevernsaken overføres til annen bydel, jf pkt 7.4.5.

7.2.5 Saker hvor barn eller forelder/omsorgsperson er uten bydelstilhørighet

Administrativt tildelt bydel, atb-dato (tidligere ufb-dato) benyttes ikke ved fastsetting av bydelsansvar i barnevernsaker.

Når et barn eller en forelder ikke har bolig eller opphold i én bydel gjelder følgende regler for fastsettelse av tilhørighet, i denne rekkefølge:

1. Bydelen hvor søsken har aktiv barnevernsak
2. Bydelen hvor barnet eller søsken har avsluttet barnevernsak
3. Bydelen hvor forelder har aktiv sak etter sosialtjenesteloven
4. Bydelen hvor barnet eller forelder er folkeregistrert
5. Bydelen hvor barnet befinner seg når hendelsen som medfører barnevernsak fant sted.

7.2.6 Avklaring av tilhørighet

Tilhørighet avklares i første omgang internt i den bydel som har mottatt henvendelsen. Når det er uenighet om tilhørighet skal saken legges fram for bydelenes ledelse/bydelsdirektører med sikte på å komme fram til enighet om hvilken bydel som har ansvar for brukeren. Avklaring av saker om tilhørighet skal prioriteres og gjennomføres raskt.

Oppnås det ikke enighet mellom bydelsdirektørene, skal saken oversendes ansvarlig byrådsavdeling for endelig avgjørelse. Involverte bydeler skal snarest etter at bydelene har avklart at uenighet foreligger, sende egen uttalelse til byrådsavdelingen med kopi til øvrige involverte bydeler.

Byrådsavdelingen gir råd og veiledning på generelt grunnlag om forståelsen av dette fellesskrivet. Byrådsavdelingen gir ikke veiledning i konkrete saker om fastsettelse av bydelstilhørighet før fellesskrivets prosedyrer ved uenighet har vært fulgt. Saksmapper/saker skal ikke oversendes byrådsavdelingen i denne type tvister, men uttalelser fra begge/alle bydeler må foreligge. For å ivareta taushetsplikten skal uttalelsene anonymiseres.

7.3 Andre bestemmelser

7.3.1 Hjelpeplikt for barnets oppholdsbydel og bostedsbydel

Når barnevernet mottar melding på et barn som oppholder seg hos andre enn sine foreldre/omsorgspersoner, skal barnevernet undersøke formålet med oppholdet (besøket) og omstendighetene rundt barnet, jfr. bvl. §§ 4-3 og 4-7. Normalt begrenses oppholdsbydelens ansvar til nødvendig akutt hjelp inntil foreldrenes/omsorgspersonenes bostedsbydel kan ivareta meldingen. Dersom behov for ytterligere undersøkelser og tiltak anses nødvendig, er det oppholdsbydelens ansvar å kontakte bostedsbydel for overtageles av den videre oppfølging.

Oppstår det usikkerhet knyttet til hvilken bydel som er bostedsbydel, har bydelen som mottar meldingen plikt til å undersøke saken og iverksette nødvendige tiltak i påvente av avklaring om tilhørighet.

7.3.2 Gjenopptakelse av gammel sak

Bostedsbydelen er ansvarlig for gjennomføring av undersøkelse og iverksetting av tiltak. Dette gjelder også når en tidligere barnevernssak har blitt henlagt eller avsluttet i en annen bydel eller kommune.

7.3.3 Bistand til brukere som ønsker innsyn i egen barnevernssak

Bruker som med hjemmel i forvaltningslovens §§ 13a pkt. 1 og 13 b pkt. 1 ønsker innsyn i sin barnevernssak, henvises til egen bostedsbydel for nødvendig bistand og service. Er saksmappen arkivert i annen bydel eller i byarkivet rekvireres mappen derfra.

Bydelene kan, i samarbeid med brukeren, avtale at en annen bydel/barneverntjeneste skal bistå brukeren. Avtalen skal være skriftlig.

Bruker som er bosatt i en annen kommune og ønsker innsyn i sin barnevernssak, skal ytes nødvendig bistand og service av den bydelen som har saksmappen arkivert. Er mappen overført byarkivet skal den bydelen som har ansvar for brukerens daværende adresse ha ansvar for saken. Er adressen ukjent skal ansvaret for bistand i saken følge bydelenes atv-dato, jf sosialtjenestens oversikt.

7.3.4 Akuttmeldinger

Ansvar for vurdering og umiddelbart oppfølging av akuttmeldinger, jf bvl § 4-6, har den barneverntjenesten som blir kontaktet. Utenom ordinær arbeidstid som kveld, helger og høytider ligger oppfølgingsansvaret hos Barnevernvakta.

7.3.5 Undersøkelser og oppfølging

- Undersøkelsessaker

En bydel som har besluttet å iverksette en undersøkelse, har ansvaret for å slutføre undersøkelsen selv om barnet og foreldrene flytter (har flyttet) til en annen bydel.

Flytter foreldrene før en undersøkelse er avsluttet, skal fraflyttingsbydelen etter konsultasjon med tilflyttingsbydelen konkludere i undersøkelsen. Dersom det konkluderes med forslag om vedtak om hjelpetiltak skal fraflytningsbydelen anbefale tilflytningsbydelen å følge opp konklusjonen og iverksette tiltak.

Dersom det konkluderes med forslag om omsorgsovertakelse, eller saken er under forberedelse for fylkesnemnda, skal saken beholdes av fraflytningsbydelen til vedtak er fattet. Fatter fylkesnemnda vedtak om omsorgsovertakelse beholdes saken av fraflytningsbydelen jf pkt 7.7.2. Dersom fylkesnemnda ikke tar til følge forslag om omsorgsovertakelse, eller fatter vedtak om pålagt hjelpetiltak, skal saken overføres til tilflytningsbydelen.

- Frivillig hjelpetiltak etter bvl § 4-4
Saker med løpende frivillige hjelpetiltak skal normalt overføres når familien flytter. Byrådsavdelingen gir egne presiseringer for overføring av sakene.
- Hjelpetiltak etter fylte 18 år
Foreligger det vedtak om hjelpetiltak etter bvl. § 1-3 andre ledd, har bydelen som fattet vedtaket ansvaret for å etablere tiltaket, eventuelt opprettholde tiltaket/erstatte det med annet tiltak, selv om ungdommen bosetter seg i en annen bydel. Ansvaret gjelder så lenge ungdommen har tiltak etter barnevernloven (til fylte 23 år).
- Plassering utenfor hjemmet
Med privat plassering menes at foreldrene plasserer barnet hos andre slik at de selv ikke utøver den daglige omsorgen, jfr. bvl. § 4-7. Ved slik plassering utenfor hjemmet kan barneverntjenesten kreve å godkjenne plasseringsstedet hvis plasseringen varer mer enn to måneder.

Foreldrenes bostedsbydel har ansvaret for å godkjenne plasseringsstedet dersom det anses som nødvendig etter bestemmelsen i bvl. § 4-7.

I saker hvor det er registrert barnevernsak før privat plassering finner sted, overføres saken til barnets bostedsbydel hvis plasseringen, eller hensikten med plasseringen, varer lengre enn 2 måneder. Barnets bostedsbydel har ansvar for saker som oppstår under plasseringen. Berørte bydeler kan inngå skriftlig avtale om annet når det er til barnets beste.

- Omsorgsovertakelse og tiltak overfor ungdom med alvorlige atferdsvansker
Ansvaret for å reise sak etter bvl. §§ 4-8, jfr. 4-9, 4-10, 4-11, 4-12, 4-21, 4-24, har barneverntjenesten i omsorgspersonenes bostedsbydel. Ved skriftlig avtale mellom

barneverntjenesten i de berørte bydeler kan ansvaret overføres til en annen bydel som barnet har tilknytning til.

- Flytting innen Oslo kommune mens barnet er plassert av Oslo kommune eller under omsorg av Oslo kommune
Hovedregelen er at den bydelen som har reist sak etter bvl §§ 4-8 jfr. 4-9, 4-11, 4-12, 4-24 og etter bvl § 4-4 5.ledd og § 4-26 også har ansvar for gjennomføring, oppfølging og kontroll av tiltaket, jfr. bvl § 8-4. Den bydelen som har overtatt omsorgen og/eller plassert et barn utenfor familien beholder ansvaret for tiltaket selv om familien flytter i perioden.
- Fosterhjem – godkjenning og tilsyn
Fosterhjem, jfr. bvl § 4-22 a) og b), skal godkjennes av barneverntjenesten i den bydelen der fosterhjemmet ligger. Fosterhjemsplassering i henhold til § 4-22a) kan ikke foretas før fosterhjemmet er godkjent. Fosterhjemsbydel og omsorgsbydel kan avtale at omsorgsbydel skal godkjenne fosterhjemmet. Avtalen skal være skriftlig.

Barneverntjenesten i fosterhjemsbydelen har ansvar for at det blir ført tilsyn med barn i fosterhjem. Det kan likevel avtales at omsorgsbydelen skal ha ansvar for tilsyn med barnet. Avtalen skal være skriftlig.

- Særlig om ansvaret når foreldre aktivt unndrar seg nødvendig hjelp

I noen saker kan foreldre aktivt unndra seg hjelp av barnevernet, for eksempel ved at de ofte flytter mellom bydelene eller motsetter seg å samarbeide. For å sikre at barna i disse sakene får hjelp er det etablert egne rutiner.

Viktige kjennetegn ved disse sakene er:

- Alvorlige meldinger må henlegges fordi det er umulig å fastsette faktisk bosted.
- Vanskelig å få oversikt over familiesituasjon.
- Gjentatte undersøkelser uten at det blir iverksatt tiltak.
- Bostedsadresse stemmer ikke med folkeregisteradresse.
- Familien oppgir mange bostedsadresser.
- Søskene bor på ulike adresser.
- Barn møter ikke på skole/ er ikke innskrevet på skole/ ikke tilknytning til barnehage.
- Barn og voksne motsetter seg å gi informasjon/ gir feil informasjon.
- Barn mangler registrert identitet.
- Politiet kjenner saken/familien på bakgrunn av familievold/kriminalitet.

Når flere av disse kjennetegnene foreligger gjelder følgende rutiner:

1. Barnevernvakta/bydelen skal ta kontakt med berørte bydeler for å finne løsning på ansvarsforholdet.

2. Dersom ansvarsforholdet ikke lar seg avklare i kontakten mellom de berørte bydelene, skal barnevernvakta/bydelen be om at byrådsavdelingen avgjør hvilken bydel som skal ha ansvar for saken/familien uavhengig av tidligere og midlertidige oppholdsadresser.
3. Endrer saken karakter, for eksempel ved bosetting som oppfattes som stabil, kan bydelen be byrådsavdelingen om at barnevernsaken overføres til bostedsbydel.

Svein Lyngroth
kommunaldirektør

Vedlegg

Oversikt over fordeling av personer uten bydelstilhørighet (administrativ tildeling av bydel)

Bydeler	Administrativ tildeling av bydel etter fødselsdato (ATB)
1. Gamle Oslo	10, 23
2. Grünerløkka	14, 20
3. Sagene	8, 28
4. St. Hanshaugen	3, 9
5. Frogner	16, 30, 31
6. Ullern	12, 17
7. Vestre Aker	2, 19
8. Nordre Aker	4, 27
9. Bjerke	22, 24
10. Grorud	1, 18
11. Stovner	21, 29
12. Alna	6, 11
13. Østensjø	7, 25
14. Nordstrand	5, 13
15. Søndre Nordstrand	15, 26

Oversikt over settekontor

Bydeler	Settekontor
Gamle Oslo	St. Hanshaugen
Grünerløkka	Gamle Oslo
Sagene	Grünerløkka
St. Hanshaugen	Sagene
Frogner	Nordre Aker
Ullern	Frogner
Vestre Aker	Ullern
Nordre Aker	Vestre Aker

Bjerke	Alna
Grorud	Bjerke
Stovner	Grorud
Alna	Stovner
Østensjø	Nordstrand
Nordstrand	Søndre Nordstrand
Søndre Nordstrand	Østensjø